

A 2300 év értelmezése lett a központi téma

I. Közismertté válnak az alapvető próféciaák

A századok múlásával a próféciaák bizonyos alapvető értelmezése általánosan elfogadottá vált a gondos magyarázók által, mint megalapozottak, biztosak és igazak voltak – és ezért többé-kevésbé mérvadónak és megdönthetetlennek tekintették azokat. Ezek közé tartozott a nap-év elve, valamint Dániel egymást követő történelmi vázlatprófeciái. Bár a mellékesebb értelmezésekben változatokat találunk, ezek közül a fő értelmezések közül néhányát megalapozottnak, elfogadottnak és magától-értetődőnek tekintettek, és ezek közül bizonyos próféciai beteljesedések új hangsúlyt adtak a XIX. század elején, az Atlanti Óceán mindkét partján, és ez az új minta meglehetősen kiviláglik. A legfontosabb vonás mindezek felett, amelyet most a 2300 nap-évre helyeznek.

II. Az alapvető elveket magától-értetődőnek tekintik

Tekintsük át először a hagyományos nap-év elv fokozatos alkalmazását a különböző prófétikus időszakokra, mely a 2300 nap jövődőlésének végpontjában csúcsonyul ki, amely a következő fejezetekben a figyelem központja lesz. A XIX. századra bizonyos alapvető próféciaértelmezéseket gyakorlatilag magától-értetődőnek tekintettek, mivel a zsidó, katolikus és protestáns értelmezők túlnyomó többsége egyaránt elfogadta azokat a századok folyamán, pl. a Dániel 2 és 7. fejezetének négy világbirodalmát Babilóniának, Perzsiának, Görögországnak és Rómának tekintették, mely utóbbit **(205)** a megosztott európai nemzetek követték. Ugyancsak ezek közé tartozik a Dániel 9. fejezet 70 hete mint az évek hetei, ahol az „idő” évet jelent és a „királyok” királyságokat.

Jerome idejére (Kr. u. 420.) Dániel 2. ércszobrának lábait és lábujjait és a Dániel 7. tíz szarvát általában Róma széthullására alkalmazták, és Dániel kis szarváról azt hitték, hogy azonos Pál bűn emberével, a János Jelenések fenevadával és az Antikrisztussal. A Jelenések könyve hét pecsétjét a kereszténység hét korszakra osztásának értették, a 12. fejezet asszonyát az igaz egyháznak, a sárkányt pogány Rómának, a Jelenések 13. fenevadát az

eljövendő Antikrisztusnak, és a Jelenések 20. fejezet ezer esztendejét az
eljövendő millenniumi boldogságának tekintették. Közülük a legtöbb
fennmaradt a Tichoni–Augusztini fejtegetések komoly eltérései ellenére,
mely eltérések majdnem a történelmipróféciaértelmezés tartós
megbuktatását eredményezték.¹

És most tegyünk egy gyors összefoglaló visszatekintést *a nap-év elvének
két évezreden át fokozatosan terjedő alkalmazására*, melyre az *Atyáink pró-
fétai hite* című könyv I. és II. kötete részletes bizonyítékokkal szolgál:

1. A zsidók először alkalmazták ezt az elvet a 70 hétre, mint évekre, mely
időszak hozzávetőlegesen a második templom fennállásának ideje.²

2. A nap-év elvének ezen alapvető alkalmazását a 70 hétre vonatkozólag -
melyet a keresztények átvettek -, azóta általánosan elfogadták; az „évek
hetei a zsidóknak lett meghatározva, és a Krisztus bűnbocsájtó halálához
vezet, a megígért Messiás első eljövételéhez.³

3. Ezután a zsidó értelmezők a 8-17. századig hasonló módon alkalmazták
a nap-év elvét az 1290, 1335, valamint a 2300 napra is.⁴

(206) 4. A Floris-i Joachim volt az első keresztény író 1190 körül, aki a nap-
év elvét először alkalmazta a hosszabb időszakok közül az egyikre - a
Jelenések 12. fejezet 1260 napjára.⁵

5. Joachim követői rövidesen kibővítették az elvet beleértve az 1290,
1335 és 2300 éves időszakokat.⁶

6. Olyan Reformáció előtti írók, mint De Lyra és Brute (14. század) ha-
sonlóan alkalmazták a nap-év elvét az 1260, 1290 és 1335 éves időszakokra.⁷

7. Végül 1440-ben a Cusa-i Nicolas lett a gyakran idézett szaktekintély, aki
a 2300 napot éveknak számolta, Perzsiától kiindulva Kr.e. 559-től valamivel
Kr.u. 1750-ig terjedően.⁸

8. Ez követően a reformáció kiemelkedő írói hasonlóan alkalmazták a
nap-év elvét az 1260, 1290 és 1335 évre., és fokozatosan bevonták a 2300
évet is ezen elv körébe.⁹

9. Az Óvilágban gyakorlatilag minden XVII. és XVIII. századi reformáció
utáni értelmező folytatta az 1260, 1290 és 1335 éves időszakok használatát,
és fokozatosan bevonták a 2300 évet is ezen elv körébe.¹⁰

10. A reformáció után a négy világbirodalom felismerése - Babilónia, Per-
zsia, Görögország és Róma, Rómának a negyedik birodalomnak tíz részre
osztása és a kis szarv, Antikrisztus, fenevad, Babilon és a Jelenések 13. és 17.

rész paráznája, mint a pápaság – gyakorlatilag általánossá vált. Ugyanígy elfogadták, hogy a hét gyülekezet, a pecsétek, a trombiták a keresztény kort foglalják magukba, hogy a sárkány a pogány Róma, a fehérbe öltözött asszony az igaz egyház, a vörösbe öltözött asszony pedig a hitehagyott egyház. És erre az időre a szaracénok öt hónapját, vagyis 150 évét és a törökök 391 (vagy 396) évét is általánosan felismerték, ugyanígy Franciaországot, mint „a város tizedrészét”, mely „elszakad Rómától és a pápaság 1260 éves lelki fensőbbisége a francia forradalomból származó **(207)** eseményekkel ér véget. A poharak kitöltése a pápaságra vagy elkezdődött, vagy el fog kezdődni, és millennium követi a második adventet, mindent összevéve ez megalapozott tény – kivéve egy kicsi, de növekvő csoportot, akik a második eljövételt az évezred *utánra* helyezték.¹¹

11. És mindezen óvilági bizonyítékokhoz alapvetően hozzájárultak most párhuzamosan a független Amerika gyarmati és nemzeti írói 1800-ig. Figyelemre méltó volt az ó- és új világi értelmezések közötti különös egység, mint azt összehasonlító táblázatuk igazolja. A különbségek többnyire a kisebb pontokon és a nem lényeges részletekben mutatkoztak. Általában a millennium előtti nézet még Észak-Amerikában uralkodott, bár a XVIII. század vége felé a postmillenniumi nézet meglehetősen teret nyert.¹²

III. A próféciaikban a hangsúly kettős áthelyezése jellemzi a XIX. századot

A századforduló körül azonban két figyelemreméltó, de szorosan összefüggő elmozdulás történt a tanulmányozás és hangsúly terén – a Dániel 7. fejezet 1260 évről a Dániel 8. fejezetre és a nagy 2300 éves időszakra; a másik pedig a Jelenések 13. fejezetről a 14. fejezetre.¹³ Figyeljük meg ezt nagyon részletesen.

1. ÁTTÉRÉS DÁNIEL 7. FEJEZETÉRŐL A DÁNIEL 8. FEJEZETÉRE – Az első négy században Róma, mint a negyedik világbirodalom- Babilon, Médó-Perzsia és Macedónia már letűntek a láthatárról - állt a korabeli próféciaértelmezés középpontjában Hippolytus és más korabeli keresztény értelmezőknél. A következő évszázadban a tíz szarv került reflektorfénybe, vagyis a régi Római Birodalomból alakult tíz barbár királyság, amint azt Sulpicius Servus és Jerome hangsúlyozták. Azután, **(208)** a késői középkorban és a nagy protestáns Reformáció idején a világos felismerés és kinyilatkoztatás fénycsóvjára a tizenegyedik szarvra, vagyis a Kis Szarvra, mint a Pápaságra irányult – mely azonosítás a salzburg-i Eberhard óta alapozódott meg, kb.1240-ben. Ezt hirdette Wyclif, Luther, Knox és sokan mások, és mostanra már megdönthetetlen lett protestáns körökben.

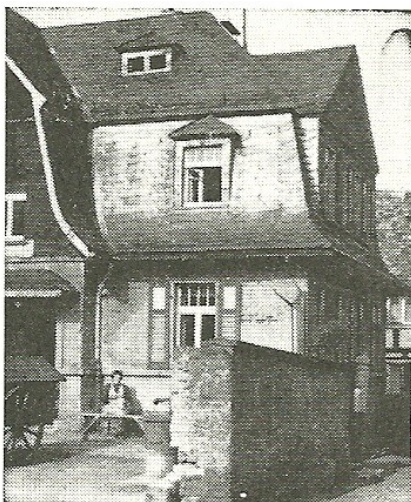
A pápaság rendkívüli lelki hatalmának megszabott ideje – 1260 nap-év – lett a hosszan tartó érdeklődés következő középpontja. Egy teljes évszázaddal a francia forradalom megkezdődése előtt olyan férfiak, mint Cressener, Fleming, Newton és mások ezen időszak végét 1800 körül vagy kevéssel előbbre várták.

Ezután következik VI. Pius pápa fogsága 1798-ban, széles körben felismerték az Atlanti Óceán mindkét partján, hogy ez a végzetes 1260 év lezárulásának beteljesedése (Lásd: II. kötet). Ezután csak a Dániel 7. fejezet eseményei maradtak még beteljesületlenül – a félelmetes ítélet jelenteivel a világ végén.

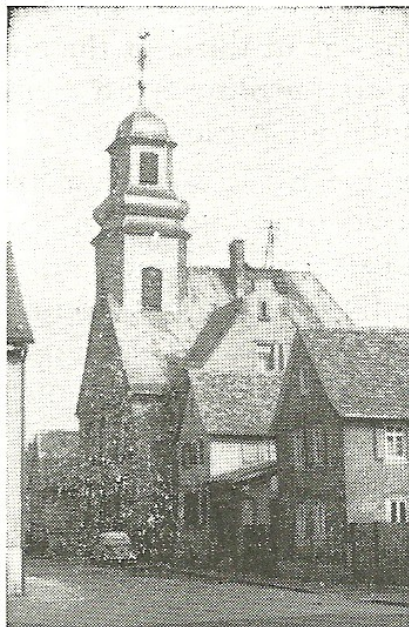
Most ez a közvetlen érdeklődés és tanulmányozás jelentősen áthelyeződött a Dániel 7. fejezetről a 8. fejezetre és a 2300 éves próféciára. A különböző magyarázók közül kiemelkedett – nemcsak Britanniában és Európában, hanem áttért Afrikára és még Indiára is, de különösen itt Amerikában – a próféciák hatvan komoly kutatója, különböző felekezetekben és nyelvtérületeken, akik új hangon szólaltak meg, miszerint *a 2300 nap-év 1843, 1844 vagy 1847 körül végződik*, bár különböztek abban, hogy éppen hogyan történik majd mindez. Egyedül Britanniában ezer szószékről – azt mondták – visszhangzott ez az állítás, Észak-Amerikában is ugyanilyen számban nyilatkoztak ugyanígy. Soha ekkora kórus nem volt, mióta próféciamagyarázat létezett.

1836 évet követően Észak-Amerikában papok és laikus prédikátorok százai vették át ezt a hangot, és a tanult és tisztelt hangok még nagyobb kórusa zengett az Újvilágban, mely felhívta az egész lakosság figyelmét, bár különböző eredménnyel, mint látni is fogjuk.

(209) 2. EZZEL PÁRHUZAMOSAN A HANGSÚLY ÁTHELYEZŐDIK A JELENÉSEK 13. FEJEZETÉRŐL A JELENÉSEK 14 FEJEZETÉRE – Ezzel párhuzamosan a Jelenések 13. fejezet tízszarvú fenevadának hatalmáról -- a negyedikre, vagyis Rómára, a Dániel 7. fenevadára, annak későbbi szakaszára – melyet vagy pápaságnak, vagy az azt támogató polgári birodalomnak tekintették (ugyanazzal az 1260 évre kiszabott idővel, melyet a francia kard csapása fejez be). A tanulmányozás és a hangsúly áttolódik a Jelenések 14 fejezetre, annak az ég közepén repülő angyalára, mely az Isten ítéletének óráját hirdeti és a küszöbönálló második adventet és a föld aratását.

Petri Seckback-i otthona
Itt írta magyarázó sorozatát,
kijelentve, hogy a 70 hét a kulcs
a 2300 év megértéséhez

Petri gyülekezete Németországban
Itt magyarázta a 2300 éves próféciát
és az ő időmegállapítását,
mely szerinte az 1847 évhez vezet

IV. A 2300 év és a 70 hét kapcsolata

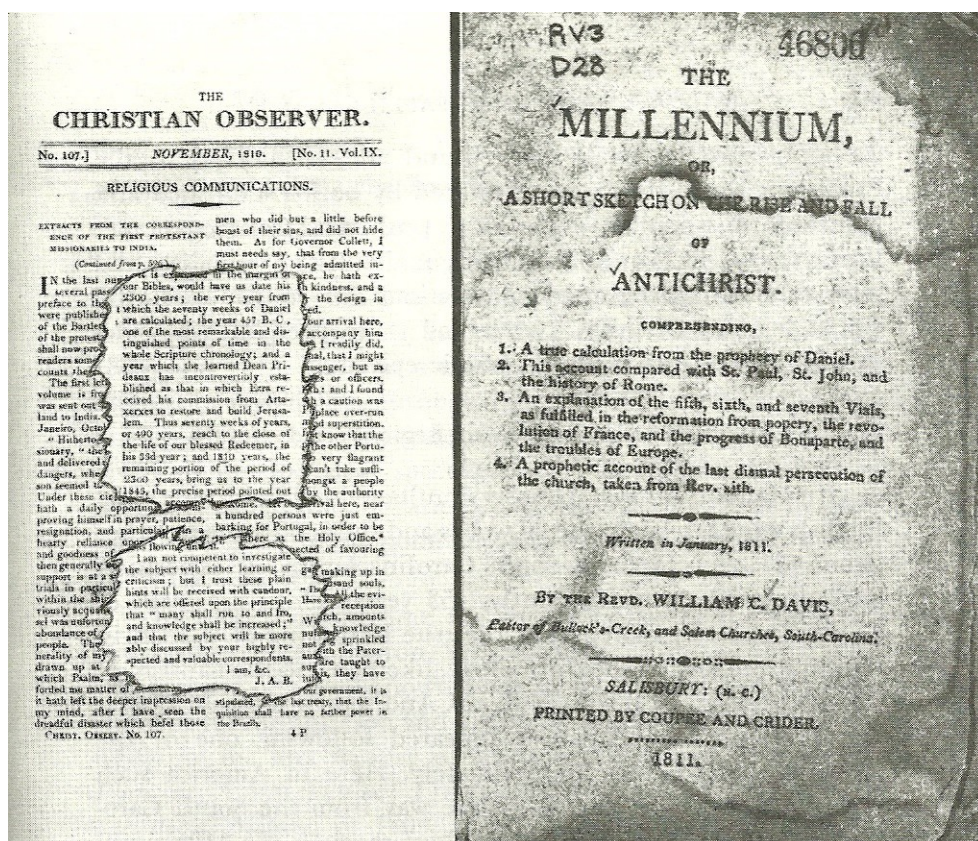
Több, mint egy évszázaddal azután, hogy az angol Tillinghast 1654-ben úgy jelölte meg a 70 hetet, mint a 2300 napos nagyobb időszakon belül egy kisebb szakaszt, Johann Petri, németországi reformációs lelkész **(210)** 1768-ban azt a javaslatot terjesztette elő, látszólag a történelemben első ízben, hogy a 70 hét a 2300 év *első része*, és mindkét időszak egyszerre kezdődik Kr. e. 453-ban, és ezért a hosszabb időszak valószínűleg 1847 körül végződik. A kulcs Krisztus megkeresztelkedésének időpontja volt 30 éves korában a 69. hét végén.¹⁴ De ez nem így volt a XIX. századig, időközben talált ez az elv szélesebb körben elfogadtatásra.

Ez követően bizonyára több mint véletlen az, hogy „J.A.B.” (nyilván JOHN AQUILA BROWN) Angliában és WILLIAM CUMMINS DAVIS Dél-Karolinában, néhány hónap eltéréssel, két feltűnően hasonló keltezéssel állt elő a 2300

évre vonatkozóan, azon az alapon, hogy a 70 hét egyszerre kezdődik a hosszabb időszakkal.¹⁵

J.A.B. 1843-al indított, az 1260 év végét a mohamedán naptári évek szerint a Hegira-tól (valójában az 1260 év 1844. januárjában végződik az A. H. szerint). Együtt fejezve be az 1260 és a 2300 évet, akárcsak Faber levonta ebből a hosszabb időszakot és I. Artaxerxes (Longimanus) rendeletéhez jutott Kr.e. 457-ben, és ezért szerinte a 70 hét vége a keresztre- feszítéssel zárul, melyet Kr.u. 33-ra állapított meg.¹⁶

(211)

A 2300 év végének korabeli értelmezései 1843-ben

(Balra) Az angliai „J.A.B.[rown]” 1810. novemberében Londonban kiadott újságcikke
(Jobbra) Az Észak-Karolinai presbiteriánus William C.Davis által készített, 1841. januárjában kiadott traktát

Davis viszont Krisztus harmincéves korától, a keresztségétől indult el és a kereszt a hetvenedik hét *közepén*, Krisztus 34. évében lenne, így a 70 hetet Kr. u. 37-ben fejezve be. Azután visszszámolt, és levonás által ért el a kezdő keltezéshez Kr.e. 453-hoz, és innen érkezett el 1847-hez. De azt mondta,

hogy ezeket a dátumokat össze kell hangolni Krisztus tényleges születési évével, és nem kereszténykor szerint tetszőlegesen alkalmazni. Ez volt lényegében Petri módszere is, és megközelítőleg ugyanehhez a befejező dátumhoz jutott.

De a hasonlóság, -- igen, valóságos azonosság – Davis és J.A.B. időmeghatározása között (ha tekintetbe vesszük Krisztus születését i.e. 4-ben) valóban megdöbbentő, és valóban új korszak kezdetét jelzi, mivel a bibliatudósok az Atlanti Óceán mindkét partján rövidesen egyre hangosabban kezdték hirdetni, hogy a 2300 év 1843-ban, 1844-ben vagy 1847-ben végződik.¹⁷

Ezek a nézetek, átlépve a vallási és földrajzi határokat, megjelentek az Európai kontinensen, Britanniában, Afrikában, Ázsiában, Észak-Amerikában. Beleértve a zsidó írókat, **(212)** a katolikus és a protestáns háttérrel és hitet. És a protestáns világban elfogadták azokat mind a megállapodott, mind a szakadár csoportok – anglikán, lutheránus, kongregációs, presbiteriánus, reformált presbiteriánus, baptista, metodista, s rövidesen más, megalakuló felekezetek -, mint pl. Amerikában a Keresztények és a Tanítványok. Egy prófétikus kor sem keltett még soha ilyen széleskörű érdeklődést.

V. Davis – Az első amerikai, aki az időszakokat azonos időpontban kezdi

1811 januárjában, majdnem egy-időben az első angol íróval, aki ugyanabban az időpontban kezdte a 70 hetet a 2300 évet (Kr. e. 457-től), Dél-Karolinában Davis megírta értelmezését, mely szerint a két időszakot Krisztus születése előtt 453-ban kezdte. Figyelmen kívül hagyta a keresztény időszámítás igazi kezdetét, és időrendjének kulcsát Petrihez hasonlóan, Krisztus 30 éves korában történt megkereszteléséhez igazította, Kr.u. 30-ban. J.A.B. és Davis után sok értekezés jelent meg, melyek megközelítőleg egyik vagy másik keltetést követték. Itt Amerikában ilyen értelmezések kezdtek elterjedni Észak-Karolinától Új-Anglián keresztül egészen a Mississippi Valley-ig.

WILLIAM CUMMINS DAVIS (1760-1831), kiváló presbiteriánus Észak-Karolina-i lelkész és tanító, egyedülálló helyet foglalt el a korabeli XIX. századi amerikai próféciamagyarázók sorában. A Sion Hegye Kollégiumban képezték ki lelkésznek¹⁸ az Észak-karolinai Winnsboro-ban, 1787-ben kapott felhatalmazást a prédikálásra, 1789-ben szentelték fel, és kb. 1793-ig a közeli Spartanburg Nazareth és Milford gyülekezeteiben szolgált. Azután **(213)** az Észak Carolina-i Olney-be költözött és 1803-ban egy ideig a Catawba indiánok között szolgált misszionárusként.¹⁹

Davis felekezetében kiemelkedő pozíciókat töltött be. A Carolina-i Zsinat „állandó bizottságának” tagja volt (1791), amelyben bírói minőségben járt el.²⁰ 1804-ben, 1808-ban 1810-ben képviselő volt, vagyis kiküldött a Közgyűlésben, és a missziós bizottság állandó tagja volt 1805-től 1808-ig.²¹ Helyi történészek jó szónoknak, „figyelemreméltó lelkésznek” és egy „ragyogó képességű és lelki gondolkodású férfinak”²² írják le, de mégis sokan „tévelygőnek” nevezték, mert később letért felekezete útjáról. Mint tehetséges reformer volt közismert.²³

1806-ban Davis Észak-Karolina-ban a York megyei Sharon közeli Bullock Creek gyülekezet második lelkésze lett. Ez egy híres vidéki latin iskola volt, innen tanultak tovább sokan a tanulók közül a Sion Hegye és más egyetemeken.²⁴ A Bullock’s Creek-en írta első hatszáz oldalas *The Gospel Plan (Evangéliumi Terv)* című tanulmányát; vagy *A Systematical Treatise on the Leading Doctrines of Salvation (Egy rendszeres értekezés a Megváltás főbb tantételeiről)*, melyet 1809-ben mind Philadelphia-ban, mind Bostonban kiadtak.

Néhány megállapításával elégedetlenek voltak, ez már korábban 1807-ben kezdődött, és nem hithű gondolkodást eredményezett. 1809-ben a saját gyülekezete vonakodott vizsgálat alá helyezni őt. **(214)** kérte, hogy a zsinat semmisítse meg azt. A Közgyűléshez fellebbezett 1810-ben, mely nyolc hittételt vallásellenesnek bélyegzett, amit a *The Gospel Plan (Evangéliumi terv)* tartalmaz. Ezért 1811. áprilisban gyülekezete felfüggesztette, majd októberben hivatalosan megfosztotta lelkési állásától. De Davis, mivel érezte, hogy már elfogult, 1810-ben inkább visszavonult, mint hogy a vizsgálat elé álljon.²⁵

Egy pillantás a bírált nyolc pontra, mely az 1810. évi Közgyűlés jegyzőkönyvének kivonatában fennmaradt, azt a benyomást kelti mai ortodox szemmel megítélve, hogy Davis nem annyira eretnek, mint inkább egy teológiai szőrszálhasogató volt, és a megújulásról vitázva ellenállásba keveredett a szigorú kálvinizmussal. Kétségtelenül eltért a merev presbiteriánus ortodox vonaltól, mely abban az időben, azon a területen uralkodott. Azonban Davis Bullock Creek-i csoportjának nagy része követte őt egy független gyülekezetet kialakítva, akiknek néhány évig szolgált Tennessee-ben 1829-ig. Ugyanakkor kb. egy tucat szomszédos gyülekezet kettévált vagy később alakult meg, és együttesen megalapították a független Presbiteriánus Egyházat, főképpen kongregációs kormányzásban. 1863-ig léteztek, amikor egyesültek a Déli Presbiterianusokkal.²⁶

De az 1811. januári felfüggesztése előtt írta korszakalkotó kis könyvét *A millennium-t*.²⁷ Más könyveket is írt: *A Solemn Appeal to the Impartial Public* (Komoly felhívás az elfogulatlan nyilvánossághoz) és *Lectures on Paul's Epistle to the Romans* (Előadások Pál apostol rómaiakhoz írt leveléről) (halála után adták ki), valamint *Catechism* (Katekizmus). *Feljegyzés maradt a hét kötetes Lectures on the New Testament* (Értekezések az Újszövetségről) szerzői jogáról, melyet 1820-ban készített.²⁸ Legkisebb számban az első kötetet jelentették meg. **(215)** 1827-ben újra kiadták az *A Treatise on the millennium* (Egy tanulmány a millenniumról) című írását, ezúttal a teljes könyvet Yorkville-ben (most York) Észak-Karolinában.

Davis volt az első olyan figyelemreméltó *amerikai* író – amennyire ilyen időtávlatból meg lehet állapítani –, aki a 2300 évet és a 70 hetet azonos időben kezdte meg. Továbbá a későbbi *Treatise on the Millennium* (Tanulmányok a millenniumról) (1827) megerősítette kezdeti hitét a millennium 1847 körüli kezdetéről. Az 1818-as angol újranyomtatása befolyásolt bizonyos brit próféciamagyarázókat, nevezetesen Archibald Mason skóciai presbiteriánus lelkészt.²⁹ És később Joshua L. Wilson-ra, a kiváló Ohio-i presbiteriánus lelkészre és elnökre is hatással volt, aki 1828-ban igehirdetéseket tartott a próféciákról. Davis 1830-ban Samuel M. M'Corkle-ra hivatkozott.³⁰

Bár alig lehetséges (és valószínűtlen), hogy Davis olvasta J.A.B. cikkét mielőtt 1811 januárjában megírta kis könyvét, sem keltezését, sem érvelését nem lehet J.A.B-nek tulajdonítani, és sokkal szélesebb körben tárgyalja a témát. A presbiteriánus Davis valószínűleg leírta meggyőződését és elkészítette annak Észak Karolina-i kiadását, mielőtt hozzájuthatott volna az anglikán J.A.B. cikkéhez. Ez azt jelentené, hogy két férfi – az angol Broon és az amerikai Davis – hasonló úttörő meggyőződéseket vetettek papírra hozzávetőlegesen ugyanabban az időben. Itt közöljük Davis hagyatékát, elég részletesen tesszük meg.

VI. A 70 hét kulcs a 2300 év 1843. évi végpontjához

1. A NAP-ÉV ELVET ALKALMAZTA AZ 1260 ÉVRE - Ezékiel 4:6-t idézi Davis az „egy év egy napért” elvére vonatkozóan a próféciákban, és így alkalmazza 1811-ben:

„Következésképpen 1260 nap 1260 évet jelent, a 42 hónap 42 x 30 nap, ami 1260. Az idő évet jelent, vagyis 360 napot, a zsidó évet; **(216)** az idők két évet jelentenek, 720 napot; a fél idő vagy az idő megosztása 6 hónap, vagyis 180 nap, mindez összesen 1260.”³¹

2. A MILLENNIUM A 2300 ÉV VÉGE UTÁN KÖVETKEZIK – Továbbhaladva az 1260 évtől, Davis Dániel 8:13-14-t idézi, és ezután meghatározza a „szentély megtisztítását”:

„Biztosnak kell lenni, hogy a *‘szentély megtisztítása’*, a millennium kezdetét jelenti, amikor az igaz Istenimádás helyre lesz állítva az egyházban. Az is nyilvánvaló, hogy a 2300 nap 2300 évet jelent, és ezen oknál fogva a 2300 év vége le kell zárja a „pápaság uralkodását”.³²

Számára a szentély megtisztítása magába foglalja az igaz istentisztelet helyreállítását az egyházban, és az istentisztelet igaz alapjának helyreállítását, melyet régóta elveszítettek, megrontottak vagy letapostak.

3. A 70 HÉT A 2300 ÉV ELSŐ SZAKASZA – A 70 hétnek a 2300 évhez való viszonyáról így folytatja:

„Különösen fel kell figyelnünk arra, hogy a 70 hét a 2300 év első szakasza. Arra is figyelni kell, hogy a 70 hét a zsidókon teljeseedik be, mielőtt a pogányok összeköttetésbe kerülnének az egyházzal; ezért az kizárólag a zsidókra vonatkozik, a pogányok kizárásával.”³³

Ez a Dél Karolina-i tanító hozzáfűzi, hogy a 70 hét a „kereszt jóvátételét” hozza, „bevezeti az evangéliumi felmentést valóságos jóvátétel alapján”, hogy megpecsételje vagyis „betöltse a Messiásra vonatkozó jövendöléseket” és fölkenje a Legszentebbet, vagyis a Szentek Szentjét („igazolja a Messiás isteni küldetését”).³⁴

4. A KERESZT A HETVENEDIK HÉT KÖZEPÉN ÁLL – Felvázolja, hogy a 70 hétnek „három része” van, „hét hét vagy 49 év Jeruzsálem újjáépítésére”; azután 62 hét, „az az időszak, amikor (Krisztust) nyilvánosan beiktatták, mely a keresztsége volt, amikor 30 éves leett; és végül **(217)** az Ő „keresztre feszítése a hét közepén” a harmadik szakasz, az utolsó hét vagyis „hetedik év közepén”. Az „Ábrahámmal” kötött szövetség megerősítése – gondolja – „a zsidók kiválasztott maradékával az evangélium megalapozása, akik az evangéliumi királyság első gyümölcsei lettek.”³⁵

Az áldozás és kötelesség megszűnése „a ritusok, ceremóniák és zsidó istentiszteletek érvénytelensége” az evangéliumi istentiszteleteknek otthonaikban való bevezetését jelentette. Ilyenképpen „a zsidó jelképek és rendeletek eltörlése és az evangéliumi istentisztelet megkezdése végbement az utolsó hét év közepén”, Pünkösdkor, azaz „csak három és fél évvel később pünkösöd napja után zárult le a 490 év, ami beteljesedett a zsidó nemzeten.”³⁶ Ezután, ennek az időszaknak a végén a pogányokhoz kellett vinni az evangéliumot és megkérdezi olvasóit, hogy vajon az ő magyarázata „teljesen helyes-e”.³⁷

5. A 70 HÉT 37-BEN VÉGZŐDIK; 453-BAN KEZDŐDIK – Krisztus 30 éves volt, amikor megkeresztelkedett, és „harmincnegyedik évében történt a keresztre feszítése”, Davis így következtet:

„Dániel 70 hete vagy 490 éve pontosan Krisztus harminchetedik évéhez ér. Így Dániel 490 éve 37 évvel nyúlik át a keresztény korbá. Ezért 37 évet le kell vonnunk a 490 évből, és a maradék 453 év, pontosan egybe esik Krisztus születésével. Ebben a számításban nem lehet hiba (ha helyesen írtam le a számokat, amit könnyen ki lehet javítani, ha én hibáztam) kivéve, ha a keresztény számítás Krisztus születésének dátumát illetően nem pontos.”³⁸

6. A KERESZTÉNY KORBAN VALÓSZÍNŰLEG NÉGY ÉV TÉVEDÉS VAN – Az ő számítása óta a „szentírási keltezés”, azaz a Krisztus születésének éve, mondja Davis:

„Ha téves lenne az én jövőre vonatkozó számításom (a 2300 év végéről), akkor hibásnak kell lenni az általánosan használt időszámításnak, mert nem pontosan rögzítették a mi Megváltónk születésének időpontját. Tudom, hogy általában négy évvel később gondolták azt az általánosan használt időszámítás szerint. Ha így van, **(218)** az csak *négy évvel előbbre hozza a millenniumit*, mint ahogy én számítottam, mert az én számításom az általánosan használt időszámítás szerinti, amikor a szentírási dátum végződik.”³⁹

Itt Davis arra utal, hogy a 2300 év vége valójában 1843-ban lenne 1847 helyett (így megegyezik J.A.B.-vel), bár az a Dánieltől való „pontosabb számítás szerint” hajlott arra, hogy az egy év különbséget részesítse előnyben, amely a millenniumot egy évvel későbbre tenné (1848-ra).⁴⁰ De ő a rendes időszámítás utáni számítással folytatja, vagyis „az általánosan használt időszámítás” alapján.

7. A 70 HÉT KEZDETÉTŐL A PÁPASÁG MEGSEMISÍTÉSÉIG - Davis kimutatja, hogy a 2300 év a 70 héttel együtt kezdődik, és a „szentély megtisztításáig terjed, ami nyilván a 'pápaságtól való szabadulást' jelenti”. Leírja a Dániel 8. fejezet a Médó-Perzsa kost, a görög bakot, és beazonosítja a figyelemre méltó szarvat, mint Nagy Sándort, és a „rendkívüli nagy” szarvat, mint a Római Birodalmat, amely „elfoglalja a pápai királyság trónját”, amíg teljesen meg nem semmisül.. Tehát, jegyzi meg, „e látomás a 2300 évet foglalja magába, a médek és perzsák uralkodásától kezdődően, a pápaság eleséséig terjedve.”⁴¹

Határozottan állítja, hogy a 490 évnek a „perzsa uralmat a Jeruzsálem újjáépítésének rendeletétől kezdve” és a „görög birodalom idejét”, valamint a „római birodalom túlnyomó részét”, kell magába foglalni, majd hozzáfűzi:

„Nyilvánvaló, hogy a 2300 év ugyanakkor kezdődik, kiterjed e birodalmakra, a pápaság végezetéig, mivel ezeknek a birodalmaknak az állapotát az angyal ugyanazon látomásban. . . tehát a 70 hét terve nyilvánvalóan a látomás első része volt, mely a pogányok elhívásáig tart.”⁴²

8. A KEZDET ÉS A VÉG A KÖZÉPSŐ PONTTÓL SZÁMÍTVA – Ezután Davis megadja a „biztos kulcsot” az egész számításhoz:

„1.) Az egész látomás az elejétől a végéig 2300 évet foglalja magába. De **(219)** lehetetlen a történelemben megtalálni a legpontosabb kezdő dátumot azoknak az éveknek a kezdetére vonatkozóan. 2.) Pontosan megtalálhatjuk, hogy mikor ér véget a 70 hét és azután pontosan számíthatunk előre is, hátra is, és így a középső időponttól számítva matematikai pontossággal megbizonyosodhatunk mind a kezdő mind a befejező dátumról, és megtalálhatjuk mindkettőt, a pápaság felemelkedését és a bukását is.”⁴³

Az alábbi táblázati formában mutatja be: $490-37=453$ Krisztus születése előtt; és $2300-453=1847$, „a látomás vége”. Ez az ő egyenlete.

9. AZ 1260 ÉVET 587-TŐL 1847-IG SZÁMÍJTJA – Ugyanez a táblázat jelöli az 1260 év elhelyezését ilyenformán: $1847-1260=587$, a pápaság felemelkedésének éve. Végül, 453-al kezdődve Krisztus születésének évéhez hozzáadva 587-t (a pápaság felemelkedése) és még 1260-t (a pápaság bukása), megadják a végső nagy összeget, a teljes 2300 évet. Azután óvatosan hozzáteszi, hogy a szentírási keltezés a keresztény időszámításoktól kissé eltérő, „egy évvel korábbi”, tehát a 2300 év 1848-ban vagy egy évvel korábban 1847-ben végződik.⁴⁴

10. MAGYARÁZÓK SZÁZAI TÉVESZTETTÉK EL A KULCSOT – Kéri olvasóit, hogy ne vádolják önteltséggel, sem számításait „hiú vakmerőségnek vagy a képzelet játékanak”, elmés ötletnek vagy merész feltevésnek, és ösztönzi őt az a tény, hogy „nagy és jó emberek százainak” elkerülte figyelmét ez a kulcs, ez még nem megalapozott ok és annak azonnali elvetésére. Idézi Kolumbus esetét a tojással. Így:

„Az asztaltársaság férfiai közül egyik sem tudta a tojást a végére állítani, míg Kolumbusz az asztalhoz nem koccintotta azt, és meg nem mutatta nekik hogyan kell, azután már mindenkinek könnyen ment . . .”

„Annak egyetlen oka van, amiért így eltévedtek a hittudósok e tárgyban, mert elkerülte figyelmüket a pontosan megállapított Dániel 70 hete, és ennek következtében nem volt közvetlen adatuk a számításaikhoz.”⁴⁵

11. A KATASZTRÓFÁT 1811-TŐL 36 VAGY 37 ÉV MÚLVA VÁRTÁK – A kereszténykor valószínű pontatlanságára tekintettel, ezt a meglepő következtetést adja elő: „valószínűnek kell tartanunk, **(220)** hogy várjuk, hogy a rég óta várt katasztrófa a jövődölések szerint meghatározott időben következik be, vagyis ettől az időponttól 36 vagy 37 év múlva.”⁴⁶ És 1811-től ez a közhírré tett dátum 1847-1848-ban lenne.

VII. A Jelenések 13. fejezet prófétikus jelképei

1. A JELENÉSEK 13 MINDKÉT FENEVADA A PÁPASÁGOT JELKÉPEZI – A II. részben Pál és János Antikrisztusáról a következőket mondja Davis, hogy –

„Az Antikrisztus pontosan abban az időszakban emelkedett fel, melyet Dániel beszámolója magába foglalt, és hogy Dániel pontos keltezése a római kormányzat hetedik formáját jelölte meg, amikor a hatodik fej halálos sebet kapott, és a birodalom tíz (vagy több) királyságra oszlott.”⁴⁷

Feltételezi, hogy Pál a II. Thessalonika 2-ben „burkolt nyelven ír, nehogy a római üldöző hatalmat még nagyobb haragra ingerelje az egyház üldözésében, a Római Birodalom dicsősége összeomlásának megőrvendöléséért.” A polgári Római Birodalom hátráltatta az egyházban a bűn emberének a fel-emelkedését, és „amikor a római császári kormányzat megszűnt, a pápa megjelenik, és felállítja istenkáromló kormányát az egyház fellelt.” A bűn embere tehát az „egyházból, és nem a polgári kormányzatból emelkedik ki”, amikor Róma elveszíti kormányzását. Davis erre a következtetésre jut: „A pápaság felemelkedését ebbe a korba helyezi, amely megfelel Dániel pontos keltezésének.”⁴⁸

A Jelenések 13-ban a tengerből feljövő fenevad hét fejét kormányzási formáknak értelmezi – királyság, konzulátus, diktátorok, decemvirek, katonai tanács, császárság és Ravenna hercegsége. A tíz szarv önálló királyságok, melyekre Róma feloszlott: „Olaszország, Spanyolország, Portugália, Anglia, Franciaország, Németország, stb.” A hatodik császári fej megsebesült. A gyógyulás megkezdődött, amikor a hetedik kormányzási forma idején „Róma püspöke elnyerte az **(221)** általános püspök címét”, és akkor fejeződött be, amikor a pápa világi herceg lett „és Róma városába visszahelyezték a kormányzás székhelyét”.⁴⁹

2. A KÉT JELKÉP KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉG – Davis a második fenevadat úgy látja, mint „méltósággal felruházott állam, pápai kormány és a pápaság világi hatalmá”-t, két szarvval – a pápaság „két kardjával” vagyis „világi és lelki hatalmával” – megerősödve a pápai államok adományozásával a francia Pepin idején.

„Ekképpen a kis szarv - mint Dániel mondja - (Dán. 7:8. 24.) három szarvat legyőzött, vagyis három királyságot Itáliát, Ravennat és Pentapolist, melyekre azután később Szent Péter hagyatékaként jogot formáltak, melyek az ő utódjához, a Római Püspökséghez, vagyis a pápai trónhoz” tartoztak.⁵⁰

Tehát így tesz különbséget a két fenevad között: az első, amikor a pápa felemelkedik, mint általános püspök, és a második, amikor a pápa 755-ben

felvette a két szarvát. De az első fenevad a halálos seb idején jött fel, azaz 566 és 755 között.⁵¹

Ez volt Davis 1811-ben közzétett, világosan kifejezett meggyőződése a Dél-Karolina-i határvidéken.

VIII. Davis nézetei az utolsó dolgokról

Meg kell elégednünk egy rövid bepillantással ezen 1811-ben könyvben előadott másik állásponttal kapcsolatban. Hangsúlyozta abbeli nézeteit, hogy az 1847-es év jelzi majd a „pápaság leomlását, és az egyház dicsőséges hajnalát.” Úgy értette, hogy a Dánieli 30 évet (a teljes 1290 évet) hozzá kell adni 1847-hez, az „Antikrisztus maradványainak kiirtására”. A pápaság eltorzította az evangéliumot és rendelkezéseit. A további 45 év a zsidók meghívására (az 1335 év) – habár nem szükségszerű, hogy ez magába foglalja Palesztina visszaállítását – és az evangéliumnak az egész világon való terjesztése, a millennium teljes dicsőségével 1922-re.⁵² Nézeteit még versbe is szedte:

(222)

„Reménykedhetünk, hogy negyvenhétben
pápa nélkül találjuk a világot;
amikor további 30 év alatt kiűzi a gonoszt, és
a világot gonosz nélkül fogjuk találni;
adjunk hozzá három évet, és további negyvenkettőt,
és a világot zsidók nélkül fogjuk találni:
A pápát, és az ördögöt nem ismerik többé;
míg az ezer év le nem jár;
és a zsidó és pogány most egyenlő,
örömmel viselik Krisztus nevét:
Negyvenhét dicső hajnala
új földet és eget vezet majd be.”⁵³

Davis úgy érti, hogy az ötödik pohár a reformációtól kezdve érvényes, a francia forradalmon át előrehaladva, és a hatodik pohár alatt (amely most töltetett ki) várja, hogy a török (a keleti királyok) előzőnli Itáliát és elpusztítja Rómát. És a sárkányt, a fenevadat és a hamis prófétát úgy tekinti, mint az ördögöt (vagy Napóleont), a pápát és Mohamedet. Apolliont Napóleonnal azonosítja, aki még nem a mohamedánok királya, de egy olyan valaki, aki hamarosan az lesz. Minden esetre úgy látja, hogy Napóleon bevégezzi az ötödik poharat, és megkezdje a hatodikat az által, hogy megnyitja az utat kelet királyainak. Davis reméli, hogy Anglia és Amerika megmenekülhet attól, hogy e katasztrófális eseményekbe belekeveredjen. De a végső válságban, a hetedik pohár alatt Sátán egész birodalma Rómával és az Antikrisztussal együtt meg

lesz semmisítve. Az ördög megkötözésével, „az evangélium eltakarítja a pápaság erekyeit, és folytatja a zsidók meghívásával”.⁵⁴

A Két Tanú a hűségesek maradéka, akik az igaz hitet hirdették a pápa 1260 éves uralkodása idején. De a Jelenések 11. három és fél éve még a jövőben van, csakúgy, mint a földrengés-forradalom, mikor a halott egyház feltámad. Az első jaj, a mohamedán birodalom alatt 622-től 734-ig tartott, és a második jaj a megjövendőlt 391 évvel, szerinte 1453-1844-ig, vagy 1845 kezdetéig terjed. Ne feledjük, **(223)** mind Európában, mind Amerikában sokaknak ez volt a nézete. A harmadik jaj, a hetedik trombita és a hetedik pohár, Davis hiszi, hogy azok az utolsó két évben lesznek majd, csúcspontjuk a véres és végső csatában lesz, mely megtisztítja a szentélyt, és a Jel. 14:3. harmadik angyala figyelmezteti a hitetleneket, és ígéreteket biztosít azoknak, akik megtartják Isten parancsolatait és a Jézus hitét.⁵⁵ Ez egy rövid bepillantás volt Davis nézeteibe.

Tizenhat évvel későbbi *Treatise on the Millennium* (*Értekezés a millenniumról*) című hosszabb írásában ezen pontok közül többet megismétel és az 1847-1848-al kapcsolatos korábbi számításaira hivatkozik, de főleg Krisztus ezeréves földi uralkodásának a jellegével és időtartamával foglalkozik. Részletesen megvitatja, mert széles körben tartották a lelki uralkodás és a két jelképes feltámadás postmilleniumi nézetét, ő ténylegesen a látható második adventet és az általános feltámadást az ítélettel a 360.000 év végére helyezi.⁵⁶

IX. „Robertson” traktát – Davis Indiana-i újra-kiadása

Egy másik prófétikus traktát ezúttal egy nyugati előőrsről származott, ez a traktát 1826-ban jelent meg a „Lawrenceburgh-i” Indiana-ban⁵⁷, „Th.R. Robertson, görög, héber, természettan és filozófia professzora” aláírással. Ez W.C. David 1811-es kis könyvének betű szerinti újranyomása. Ez a kiadás a Biblia jövődölései iránti általános élénk érdeklődés kiterjedését tanúsítja, különösen a Dániel és a Jelenések időpróféciái, főleg a 2300 év befejező időpontja iránt.⁵⁸

(224) Természetesen nem tudhatjuk, hogy hányan prédikáltak szó szerint eldugott helyeken a jövődölésekről. És a nyugati határvidéken kevés volt a nyomtatott kiadás, és nem voltak nagy könyvtárak, ahol az ilyen cikkeket, kiadványokat megőrizték volna. De az amerikai értelmezők széles földrajzi elhelyezkedése a legszélesebb körű érdeklődést jelzi az ihletett jövődölések és különösen a Dániel 8:14 érdekes időpróféciája iránt. Ezek közé tartozott Davis Dél-Karolinában, az ő „Robertson” nevű újranyomtatásával Indiana-

ban, Campbell Virginia-ban, ismeretlen író Pennsylvania-ban, Wilson Ohio-ban, M'Corkle Tennessee-ben, Scott New York-ban és Burnell Canada-ban, akik írtak nekünk; másokkal együtt, mint A.J.Krupp Philadelphia-ban, David McGregor Main-ban és Charles Wheeler Nyugat Virginia-ban, akiknek a nevét és tanításait olvastuk; és mások, akiknek az írásaira még nem tudtunk rátalálni.

Ezeket, hozzáadva a brit és európai értelmezők nagy és harcias csoportjához (ez a III. kötetben van részletezve), kiknek írásai behatoltak Észak-Amerika minden részébe, mutatják az írók valóban csodálatos számát, amint megkísérelték megérteni e speciális 2300 éves bibliai jövendölésnek erre az időre vonatkozó jelentőségét. De ez csak gyenge előhangja volt a hangok óriási kórusának, akik nemsokára előretörtek a XIX. század harmadik és negyedik évtizedében.

X. 1844 körül széles körben elterjedt válságot várnak

Világosan látható, hogy egy széleskörű várakozás van kialakulva, hogy kb. 1844 nyarán valamilyen négyfontosságú esemény történik. És általában azt gondolták, hogy ezek a fejlemények odavezetnének, vagy hamarosan utánuk következne az ezeréves időszak. Ezt a várakozást különböző számításokra és feltevésekre alapozták, és nagyon különböző meggyőződésű férfiak támogatták. Néhányan követték a már jól ismert minta használatát az ilyen nagy próféciai időszakok számításánál. Mások furcsa vagy **(225)** szokatlan módon számítottak, - de ennek ellenére hangoztatták, hogy 1844 az emberi ügyek közelgő fordulópontja lesz. Egy példa erre az utóbbi kategóriában JOHN GEORGE SCHMUCKER⁵⁹ (1771-1854) Yorktown-i (Pennsylvania) evangélikus gyülekezet lelkésze, a *The Prophetic History of The Christian Religion (A keresztény vallás prófétikus történelme)* című művével (1817). Számára a válság 1844-ben, az ezer év 1850-ben kezdődik.⁶⁰ Kétségtelen, hogy mások is léteznek, akiknek írásaira még nem derült fény, akik kiegészítenék a növekvő kórust. Az 1843 vagy 1844 év egyre inkább az érdeklődés és a várakozás központjába került.

JEGYZETEK

1. Lásd az összefoglalást a Prophetic Faith I. kötet 455-461. o.
2. Lásd Prophetic Faith I. kötet 173, 200. o. (a további fejleményekről lásd II. kötet 201, 208, 211, 213, stb. o.)
3. Lásd I. kötet 456, 457. o.
4. Lásd a tabulátoros táblázatot a II. kötet 194. oldalon
5. Lásd I. kötet 700, 712 és a következő oldalak.

6. I. m. 29-31. fejezetek
7. Lásd II. kötet 156, 157. o.
8. I. m. 125, 133, 135. o.
9. I. m. 528-531. o.
10. I. m. 784, 785. o. (Az I-III. kötetben megjelenő ábrák összetett, panorámás képet nyújtanak az összegyűjtött bizonyítékokról, melyek megkönnyítik az adatok könnyű felismerését és értékelését.)
11. Lásd tabulátoros táblázat II. kötet 784-787. o.
12. Lásd az összefoglalást a III. kötet 252, 253. oldalán.
13. Lásd az I. és II. köteteket. Eltekintve a figyelem középpontjában lévő forradalmi Franciországnak a pápaság történelmi támogatásától VI. Pius pápát fogságba vetette 1798-ban.
14. Lásd a II. kötet 715-717, 784, 785. o. Később Hans Wood írországi laikus (1787), őt követte William Hales (1899), hasonlóan kezdte mindkét időszakot, de egy eltérő rendszert alkalmazott, amit a 70 hét Kr.u. 70-ben való végződésére alapozott. (II. kötet 719, 720, 784, 785; III. kötet 334.o.)
15. J.A.B. 1810 novemberében tette közzé; Amerikában Davis 1811 januárjában. Valószínűleg soha nem fogjuk megtudni, hogy mennyi ideig tanulmányozták ezt a kérdést a megjelentetése előtt. J. A. B-ről lásd: III. kötet 291, 292. o. (a 404-408 oldalakat is); Davis-ről lásd III. kötet 383-395. o.
16. Lásd: III. kötet 290. o.
17. Lásd: tabulátoros táblázat III. kötet 744, 745. o.
18. Ez az északi „Long College”, az Észak-Karolinai határvidéken, a presbiteriánusok által vezetett, egyetemi végbizonyítvánnyal rendelkező New Jersey-i főiskola, ami ezt az intézményt utánozta. Davis 1785-86-ban tanuló és oktató volt, amikor a kollegium 20-25 láb hosszú fülke-sorral nyitott (hamarosan egy másik fülke és keretszerkezettel bővült). Ebben a kezdetleges iskolában az élet szigorú volt. Hajnalban erős hangzású kürtszóval ébresztették őket, hogy felkeljenek és „mosakodjamak és öltözködjének”, röviden névsorolvasásra és imádkozáshoz hívták a tanulókat, azután tanulni mentek, majd nyolc órákor reggelizni. Azután következett a tanulás kilenc órától tizenkettőig, majd kettőtől ötig. 1787-ben megnyitottak egy „impozánsabb főiskolai épületet”. Különböző presbiteriánus lelkészeket képeztek itt, köztük Davis-t, aki itt fejezte be az első osztályt. (George Howe, *A dél-karolinak presbiteriánus egyház története*, 504-507; F. D. Jones and W. H. Mills szerkesztők, *A dél-karolinai presbiteriánus egyház története 1850 óta*, 345, 346. o.)
19. G. Howe, az idézett műben 506, 546, 605, 667. o; F. D. Jones és W. H. Mills, az idézett műben 13, 749. o; E. H. Gillette, *A presbiteriánus egyház története az Amerikai Egyesült Államokban*, 1. kötet 356, 366. ; 2. kötet 55, 73. o; Sprague, *Évkönyvek* 4. kötet 122. o.
20. G. Howe, az idézett műben 684. o. Érdekes megjegyezni, hogy Samuel E. M'Corkle a bizottság elnöke volt, aki szintén próféciaértelmező volt, akivel Davis a presbiteriánus egyháztanácsban kollega volt, mialatt ő Olney-ben lelkész volt.
21. Lásd: az Egyesült Államokbeli presbiteriánus egyház közgyűlése jegyzőkönyvének kivonatát (1803-0811).
22. E. H. Gillette, az idézett műben 1. kötet 366. o; F. D. Jones and W. H. Hills az idézett műben 507, 518. o.
23. William Hay őrnagy azt mondja, hogy a Jonathan Edwards-szal való összehasonlítás szerencsés. (J. B. O. Landrum, *Spartanburg megye története* 46. o.)
24. Egy jól megrendezett erdei úrvacsorai összejeövetelen – ami hétfőig tartott – öt embert a szombati prédikáció alatt a bűneiről való meggyőződés letaglózott, és több mint negyvenen

vagy ötvenen újjászülettek. A Kentucky megújulással ellentétben, a lelkészek nem indokolatlanul sürgették, hogy a tisztességet és a jó rendet ne sértsék meg. „Életszerűtlen és szentírássellenes kifejezéseket nem hallottak”. Számtalan hitetlen fiatalember tért meg. „Mindenki úgy érezte, hogy ez Isten hatalmának és kegyelmének hatalmas megnyilvánulása volt”. (E. H. Gillette, az idézett műben 2. kötet 88. o.) 1802 júliusában szintén egy táboralálkozón vett rész a kongregációs Názáret gyülekezetben, ahol egy szemtanú szerint „legnépszerűbb evangéliumi ortodox prédikációinak egyikét tartotta, amelyet valaha is hallottam”. (Ebenezer Cummins. Levél, James Hall kiadásában, *Beszámoló egy legkiválóbb vallásos műről*, 41. o.)

25. F. D. Jones and W. H. Mills, *az idézett műben* 518, 565. o; G. Howe, *az idézett műben*, 514, 515. o.
26. Sprague, *Évkönyvek* 4. kötet 122, 123. o. A Concord Presbytery kézírásos feljegyzései (A presbiteriános és holland református gyülekezetek alapításának története, Montreat, Észak-Karolina) 1. kötet 299, 332, 333, 400. o; F. D. Mills, *az idézett műben* 14, 334, 518. o.
27. F. D. Jones és W. H. Mills, *az idézett műben* 518, 565, 566, 507, 334, 577. o; vázlat a *Független Presbiteriánus egyház alapszabálya és kormányformája az Egyesült Államokban*; M’Clintock és Strong, *Bibliai, Teológiai és Egyházi Enciklopédia* 12. kötet 257. o; Sprague *Évkönyvek* 4. kötet 122, 123. o; Robert E. Thompson, *A Presbiteriánus Egyház története az Egyesült Államokban*, 159. o.
28. *A Millennium, vagy egy rövid vázlat az Antikrisztus felemelkedéséről és bukásáról*, az első kiadás az Észak-Karolinai Salisbury-ben. (Pontos másolat a címoldalról, 211. o.) Valószínűleg népszerűnek tűnt, mert a Dél-Karolinai Cambridge-ben újranyomtatták 1813-ban; Frankfort, Kentucky 1815-ben; és Lexington, Kentucky 1817-ben. Még jelentősebb volt egy angol újranyomtatás az Angliai Workingtonban, 1818-ban.
29. *American Imprints Inventory No. 38, Supplemental Check List of Kentucky Imprints, 1788-1820*. 79. o. (876 tétel), 127, (973). Utalások az *Előadások* első kötetére, lásd *Egy tanulmány a millenniumról* 85. o.
30. Lásd: *Prophetic Faith* III. kötet 402. o.
31. A két íróról lásd: ebben a kötetben a 227, 237. oldalon.
32. William C. Davis, *A Millennium, vagy egy rövid vázlat az Antikrisztus felemelkedéséről és bukásáról* (1811) 3. o.
33. *I. m.* 4. o.
34. *I. m.*
35. *I. m.* 4, 5. o.
36. *I. m.* 5. o.
37. *I. m.* 6. o.
38. *I. m.* 9. o.
39. *I. m.* 10. o. Meg kell jegyezni a záró mondat kikötéseit.
40. *I. m.* (dőlt betűvel)
41. *I. m.* Az 1260 évet a „pápa felemelkedésétől” a 2300 év végéig számolja. Ez 587-ben kezdődik, de azt mondja, hogy az egyháztörténet 588-ban tűnteti fel. A táblázata ezt mutatja. (*I. m.* 12. o.)
42. *I. m.* 11. o.
43. *I. m.* 12. o.
44. *I. m.*
45. *I. m.* 13. o.
46. *I. m.*

47. *I. m.*
48. *I. m.* 13, 14. o.
49. *I. m.* 14. o.
50. *I. m.* 14, 15. o.
51. *I. m.* 15. o.
52. *I. m.* 15, 16. o.
53. *I. m.* 21-23. o.
54. *I. m.* 22. o.
55. *I. m.* 28, 39-48. o. Bár reménykedik Amerika biztonságában a hatodik pecsét alatt, rossz előérzettel megjegyzi, hogy Amerika a rabszolgatartás miatt „kihívja magára az ég bosszúját, ha Isten meg fogja ítélni a gonosztságot”.
56. *I. m.* 50-55. o.
57. William C. Davis, *Egy millenniumra vonatkozó értekezés*, 112-136. o.
58. 1826-ra visszatekintve az „Ia.” rövidítés Indiana államra vonatkozik, hiszen Iowa 1840-ig még nem volt állam. A kiadványt „D. Culley (ismeretlen) kiadó által jelentették meg”. Gregg és Culley voltak a Lawrenceburgi Indiana Palladium című újság kiadói. (Lásd: *Indiana állambeli Dearborn és Ohio megye történetét*, 180. o.)
59. Davisnek A Millennium című kiadvány 1811 első harmadában jelent meg. A szövegben szereplő számok a közzététel és 1847 közötti időtartamra utalnak, hogy megfeleljenek az újranyomtatási dátumnak. A mester tábla azonos. Davis értékezésének többi részét elhagyták, kihagyták a verset, a zsidók visszatérésével kapcsolatos szakaszokat, a pápa és az egyház eredeti történelmét, Mohammedet, valamint a hét pohárról való értekezést és Napoleon karrierjét. (Az újra nyomtatott rész 1-12 szakaszát David neve alatt tárgyaljuk).
60. A „Robertson” akár egy álnév volt, amely alatt valamelyik rajongója által újranyomtatották, hogy növeljék a terjesztést nyugaton, akár egy egyszerű szerzői jogbirtolás, vagy netalán egyenesen egy plagizált cseleket, ez nem határozható meg ebben az írásban. Nem találtak Robertson nevű tanárról feljegyzést, bár szorgalmasan keresték. De a kiadványt megjelentették és forgalmazták, és így David nézeteinek befolyását terjesztették.
61. JOHN GEORGE SCHMUCKER, Németországban született, és még csak négy éves volt, amikor szüleivel Amerikába jött. Luteránus lelkési képzése volt, Pennsylvaniában különböző lelkési tisztségeket töltött be és 1820-ban segített a Luteránus Egyház Közgyűlését megalapítani. Ezen egyház Külmisziós Társulatának ő volt az első elnöke és egyúttal a Pennsylvanai Minisztérium elnöke is. 1825-ben a Pennsylvanai Egyetemről hittudományi doktori oklevelet kapott eredményeinek elismeréseként.
62. Némileg Joseph Medéhez, Schmuckerhez hasonlóan az első négy évszázadra korlátozta a hét pecsétet, ami a kereszténység terjedését, a pogányság hanyatlását és a kereszténység torzulását tanúsította. Azt tartja, hogy a hét trombita a barbárok Rómába való betörésével és a pusztulás jeleinek következnnyével kezdődik. És ők ebbe befoglalják a vandálokat és az alánokat Genzerik alatt. Az ötödik trombita a mohammedánok-szaracénok gyötrése, és a hatodik a törökök és a tatárok.
63. A tiszta asszony a keresztény egyház, a sárkány Róma papsága és a pogány szokások. A tengerből felövő fenevad a pápaság, akit a nagy paráznának neveznek, a földből felövő fenevaddal, a jezsuitákkal. Hiszi, hogy a poharak kitöltése a reformáció ideje után kezdődött, és a francia forradalomba folytatódott. És a repülő angyalok közé tartozik Bengel. Azonban úgy gondolja, hogy a nagy válság 1844-ben következik be a „a királyságok sorozatának végével”, a katolikus államokban egy lázadással, a poharak kitöltésével, nagy ítélet jelenetekkel és a feneketlen mélységből való mennybemenetellel., Schmucker előre

jelezte, hogy Sátán megkötözése 1850 körül történhet. (Részletezés a tabulatoros táblázaton A Prophetic Fath-ben közzétéve)